

YRITYKSEN JA LAITOKSEN PELASTUSSUUNNITELMA

Suunnittelovelvoite perustuu pelastuslakiin (379/2011) ja pelastusasetukseen (407/2011)

Yrityksen tai laitoksen nimi:

Osoite:

HÄTÄNUMERO
POLIISI
PELASTUSLAITOS
ENSIHOITO
SOSIAALIPÄIVYSTYS

112

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3
1.1 PELASTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS JA TIEDOTTAMINEN	6
1.2 ONNETTOMUUSRISKIT KOHTEESSA JA NIIDEN ENNALTAEHKÄISEMINEN.....	7
1.3 YLEISTIEDOT KOHTEESTA	10
1.3.1 Turvallisuuden tarkastuslista.....	11
1.3.2 Laitoksen tai yrityksen turvallisuushenkilöstö.....	13
1.3.3 Turvallisuushenkilöstön tehtävät.....	14
1.4 LIITTYMINEN PELASTUSTOIMEEN	15
2. TOIMINTA ERI TILANTEISSA	16
2.1 HÄTÄILMOITUKSEN TEKO.....	16
2.2 TOIMINTAOHJE TAPATURMAN TAI SAIRASKOHTAUKSEN SATTUESSA	17
2.3 TULIPALO (YLEISOHJE)	18
2.3.1 Toimintaohje paloilmoittimen hälyttäessä	19
2.3.2 Toimenpiteet tulipalon sattuessa.....	20
2.4 EVAKUOINTI	21
2.4.1 Evakuointi tulipalotilanteessa	21
2.4.2 Toiminta/evakuointi väkivaltatilanteessa	22
2.5 HÄLYTYSTOIMINTA.....	23
2.5.1 Kuulutusohje tulipalotilanteessa.....	24
2.6 RIKOLLISET TILANTEET	25
2.6.1 Pommiuhka	25
2.6.2 Väkivaltaisen henkilön kohtaaminen	26
2.6.3 Toimintaohje varkaus- tai ryöstötapauksessa	27
2.7 TOIMINTA VESIVAHINKOTILANTEESSA.....	28
2.8 TOIMINTA SÄHKÖKATKON SATTUESSA	28
2.9 YLEINEN VAARAMERKKI	29
2.9.1 Toimenpiteet kaasuvaara tilanteessa.....	30
2.9.2 Toimenpiteet säteilyvaara tilanteessa	31
3. VÄESTÖNSUOJELU	32
3.1 RAKENTEELLINEN SUOJELU	32
3.2 TURVALLISUUSMATERIAALI	33
3.3 VÄESTÖNSUOJAN KÄYTTÖKUNTOON SAATTAMINEN	34
3.4 TOIMINTAOHJEET SUOJAN HOITAJALLE	36
3.5 VÄESTÖNSUOJELUN YLEISJÄRJESTELYT VALMIUSLAISSA MÄÄRITETYISSÄ POIKKEUSOLOISSA.....	38
<i>Liite Laajamittaisen evakuoinnin järjestelyt yrityksessä/laitoksessa</i>	39

JOHDANTO

Omatoiminen varautuminen (pelastuslaki 14 §)

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

- 1) ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
- 2) varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
- 3) varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
- 4) ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi.

Edellä 1 momentissa säädetty koskee myös muualla kuin rakennuksessa harjoitettavaa toimintaa sekä yleisötilaisuuksia.

Pelastussuunnitelma (pelastuslaki 15 §)

Rakennukseen tai muuhun kohteeseen, joka on poistumisturvallisuuden tai pelastustoiminnan kannalta tavanomaista vaativampi tai jossa henkilö- tai paloturvallisuudelle, ympäristölle tai kulttuuriomaisuudelle aiheutuvan vaaran taikka mahdollisen onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat, on laadittava pelastussuunnitelma 14 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä.

Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija. Jos rakennuksessa toimii useita toiminnanharjoittajia, rakennuksen haltijan tulee laatia pelastussuunnitelma yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa. Rakennuksen haltijan tulee laatia rakennuksen pelastussuunnitelma kuitenkin aina yhteistyössä hoitolaitoksen ja palvelu- ja tukiasumisen toiminnanharjoittajan kanssa.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus:

- 1) vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;
- 2) rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;
- 3) asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;
- 4) mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma (pelastuslaki 16 §)

Yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski, tilaisuuden järjestäjän on laadittava pelastussuunnitelma.

[Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmalomake](#)

Poistumisturvallisuusselvitys (pelastuslaki 19 §)

Hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa toiminnanharjoittajan on laadittava selvitys siitä, miten rakennuksen tai tilan käyttötapa ja henkilöiden rajoittunut, heikentynyt tai poikkeava toimintakyky sekä muut poistumisturvallisuuteen vaikuttavat tekijät otetaan huomioon tulipaloihin ja muihin vaaratilanteisiin varautumisessa ja poistumisjärjestelyissä (*poistumisturvallisuusselvitys*). Rakennusluvan yhteydessä kohteeseen laadittu turvallisuusselvitys vastaa poistumis-turvallisuusselvitystä.

Poistumisturvallisuusselvitys on laadittava ennen toiminnan aloittamista ja päivitettävä vähintään kolmen vuoden välein tai toiminnan muuttuessa olennaisesti. Poistumisturvallisuusselvitys ja sen

Etelä-Karjalan pelastuslaitos

muutokset on toimitettava alueen pelastusviranomaiselle. Poistumisturvallisuusselvitys on toimitettava lisäksi tiedoksi rakennusvalvontaviranomaiselle. [Turvallisuusselvityslomake](#)

Velvollisuus laatia rakennukseen ja muuhun kohteeseen pelastussuunnitelma (pelastusasetus 1§)

Pelastuslain (379/2011) 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma on laadittava:

- 1) asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa;
- 2) pelastuslain 18 §:ssä tarkoitettuihin kohteisiin, kuten sairaaloihin, vanhainkoteihin ja muuhun laitoshuoltoon, suljettuihin rangaistuslaitoksiin ja muihin näihin verrattaviin kohteisiin (*hoitolaitokset*) sekä asumisyksikön muotoon järjestettyihin palvelu- ja tukiasuntoihin ja muihin näihin verrattaviin asuinrakennuksiin ja tiloihin, joissa asuvien toimintakyky on tavanomaista huonompi (*palvelu- ja tukiasuminen*);
- 3) kouluihin, oppilaitoksiin ja muihin vastaaviin opetuksessa käytettäviin tiloihin;
- 4) lastensuojelulaitoksiin ja koulukoteihin sekä päiväkoteihin, perhepäiväkoteihin ja muihin lasten ryhmämuotoisen hoidon järjestämisessä käytettäviin tiloihin lukuun ottamatta yksityisiä asuntoja;
- 5) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitettuihin majoitusliikkeisiin sekä ulkoilulaissa (606/1973) tarkoitetuille leirintäalueille ja tilapäisille leirintäalueille;
- 6) tiloihin, joita käytetään vähintään 20 henkilön tilapäiseen joukkomajoitukseen;
- 7) kirkkoihin, kirjastoihin, urheilu- ja näyttelyhalleihin, teattereihin, liikenneasemille, messualueille, moottoriradoille, huvipuistoille sekä edellä mainittuja vastaaviin kokoontumispaikkoihin;
- 8) kauppakeskuksiin ja vastaaviin tiloihin sekä yli 400 neliömetrin myymälöihin;
- 9) yli 50 asiakaspaikan ravintoloihin ja vastaaviin tiloihin;
- 10) yli 1500 neliömetrin teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennuksiin;
- 11) ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 §:n mukaisesti ympäristölupaa edellyttäviin eläinsuojiin;
- 12) kohteisiin, joissa vaarallisen kemikaalin vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia saa harjoittaa vain tekemällä siitä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 24 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen;
- 13) kulttuuriomaisuuden suojelua koskevissa Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa kulttuuriomaisuudeksi määriteltyihin ja sitä sisältäviin rakennuksiin ja kohteisiin sekä muihin lakien ja asetusten nojalla kulttuuriomaisuutena suojeltuihin rakennuksiin ja kohteisiin;
- 14) työpaikkatiloihin, joissa työntekijöiden ja samanaikaisesti paikalla olevien muiden ihmisten määrä on yleensä vähintään 50;
- 15) yli 100 metriä pitkiin yleisessä käytössä oleviin tunneleihin.

Jos samaa kohdetta varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan vastaavat asiat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa.

Pelastuslaissa säädetyn sisältövaatimuksen lisäksi pelastussuunnitelmassa on tarpeen mukaan otettava huomioon myös kohteen tavanomaisesta poikkeava käyttö ja tilapäinen käyttötavan muutos.

Pelastussuunnitelmassa on selvitettävä myös, miten omatoiminen varautuminen toteutetaan poikkeusoloissa.

Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja siitä on tiedotettava tarvittavalla tavalla asianomaisen rakennuksen tai muun kohteen asukkaille ja työntekijöille sekä muille, joiden on osallistuttava pelastussuunnitelman toimeenpanoon. Pelastuslaitos antaa neuvontaa pelastussuunnitelman laadinnasta (pelastusasetus 2§).

Työntekijän velvollisuudet turvallisuusasioissa

Työpaikan turvallisuuskulttuuri tarkoittaa, että jokainen työntekijä tietää työpaikan turvallisuusasiat ja on sitoutunut noudattamaan turvallisuutta työssään. Turvallisuusasioita sekä toimintaa on kerrattava ja harjoitettava säännöllisesti.

Jokaisen työntekijän on

- ♦ osattava tehdä hätäilmoitus
- ♦ tunnettava pelastussuunnitelman sisältö
- ♦ osattava toimia onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteissa annettujen ohjeiden mukaisesti
- ♦ ilmoitettava havaitsemistaan riskitekijöistä esimiehelleen
- ♦ noudatettava turvallisia työtapoja
- ♦ tiedettävä
  - poistumistiet
  - kokoontumispaikka
- ♦ selvítettävä lähimmät
  - alkusammutusvälineet
  - ensiaputarvikkeet
- ♦ osattava käyttää alkusammutusvälineitä

⇒ Lisäksi turvallisuusvastaavan vastuulla on, että henkilökunta perehtyy turvallisuusasioihin.

1.1 PELASTUSSUUNNITELMAN PÄIVITYS JA TIEDOTTAMINEN

Koko henkilökunta, ja aina uudet työntekijät on perehdytettävä pelastussuunnitelmaan. Pelastussuunnitelma on kerrattava henkilökunnan kanssa säännöllisesti ainakin kerran vuodessa ja aina kun suunnitelmaan tehdään muutoksia.

Vastuuhenkilö(t):

Pelastussuunnitelma tai yhteenveto pelastussuunnitelmasta toimitetaan tiedoksi kotikuntanne alueella toimivalle Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen paloasemalle.

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen toimipaikkojen yhteystiedot

www.ekpelastuslaitos.fi

Pelastussuunnitelma on päivitettävä aina toiminnan tai tilojen muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Päivitys pvm	Päivittäjän allekirjoitus

1.2 ONNETTOMUUSRISKIT KOHTEESSA JA NIIDEN ENNALTAEHKÄISEMINEN

Riskikartoituksessa huomioidaan esimerkiksi tulipalon, vesivahingon, sähkökatkoksen, pommiuhan tai sairaskohtauksen sekä ulkopuolisten toiminnan vaikutukset yrityksen toimintaan. Jokainen kohde on yksilöllinen ja riskit ovat erilaisia. Siksi on tärkeää, että yrityksessä työskentelevät kartoittavat kohteensa riskit ja miettivät toimenpiteet niiden ennalta ehkäisemiseksi sekä toimenpiteet jos riski toteutuu.

SISÄISET VAARATILANTEET:

TAPATURMAT

- kaatumiset, kompastumiset
-

TULIPALON VAARA

Sähkölaitteet

- Liesi, uuni ja mikroaaltouuni: lieden päällä ei säilytetä tavaraa. Liettä tai uunia ei jätetä valvomatta.
- Liesituulettimen puhdistus.
- Pesukone ja kuivausrumpu: nukkasihti puhdistetaan.
- Kylmälaitteet: pölyt imuroidaan sulatuksen yhteydessä, turvataan riittävä ilmankierto.
-

Valaisimet

- Valaisin – varsinkin halogeenilamppu kuumentaa palavaa materiaalia.
- Huomioidaan etäisyys syttyviin materiaaleihin.
- Välkkyvät loistelamput vaihdetaan heti.
- Varo liian tiiviitä varjostimia tai liian suuritehoisia lamppeja.
- Huomioidaan etäisyys syttyviin materiaaleihin.
- Tukevasti kiinnitetty seinävalaisin on turvallisempi kuin pöytävalaisin.
-

Sähköjohdot

- Jatkojohtoja käytetään vain väliaikaisiin tarkoituksiin.
- Jatkojohdot sijoitettava niin, etteivät ole kulkureitillä.
- Usealla pistorasialla varustettuun jatkojohtoon saa kytkeä vain pienitehoisia laitteita.
- Laitteen tai jatkojohdon kuumeneminen on merkki viasta tai ylikuormituksesta.
-

Televisio

- Television ympärillä on oltava riittävästi tilaa, jotta ilma pääsee kiertämään ja syntyvä lämpö poistumaan.
- Kun television katsominen lopetetaan, virta katkaistaan laitteen virtakytkimestä.
- Televisio imuroidaan ulkopuolelta säännöllisesti.
- Television päällä ei säilytetä mitään.
-

Sauna

- Pyykkejä ei kuivata saunan ollessa lämmin eikä milloinkaan kiukaan yläpuolella.
-

Tupakointi

- Sallitaan vain tarkoitukseen varatussa tilassa
- Tuhkakupit ovat paloturvallisia
- Huomio tekstiilien paloturvallisuus
-

Sisusteet ja somisteet

- Huomioi tekstiilien paloturvallisuus
- Huomioi paloturvallisuus koristelussa
-

Kynttilöiden poltto

- Sijoita kynttilä palamattomalle, tukevalle alustalle
- Älä käytä helposti syttyviä koristeita.
- Älä jätä palavaa kynttilää valvomatta.
- Korvaa elävä tuli sähkökyntteliköillä.
-

Ulkotulet

- Huomio myös ulkotulien käytössä turvallisuus
- Sijoita roihut riittävän etäälle seinustoilta ja kulkuväyliltä.
-

Tuhopoltot

- Ulkovalaistus on riittävä.
- Ovien sulkijalaitteet ovat kunnossa.
- Lukitukset ovat kunnossa.
- Tavarat varastoidaan oikeisiin paikkoihin.
- Paikat ovat siistit ja järjestyksessä.
- Pyörätelineet, penkit, roskakorit kiinnitetään niin, ettei niitä voida käyttää murtovälineinä
-

Rakennuksen seinän viereen ei sijoiteta roska-astioita eikä jätepaperin/pakkauspahvien keräyspaikkaa.

Muut vaaratilanteet

Väkivaltatilanne

- henkilökunnan kouluttaminen toimimaan oikein väkivaltaisessa tilanteessa
- avoimuus työyhteisön sisällä
- toimiva sisäinen hälytysjärjestelmä
- kulunvalvonta, kameravalvonta
- osastoinnin merkitys

ULKOISET VAARATILANTEET

Kaasu- ja myrkkyyvaaratilanne

- vaarallisten aineiden kuljetukset
- onnettomuus teollisuudessa
-

Säteilyvaaratilanne

- laskeumatilanne ydinvoimalassa tapahtuvan onnettomuuden
- seurauksena
-

Myrsky, luonnon onnettomuus

- varavoima
-

1.3 YLEISTIEDOT KOHTEESTA

Nimi	
Osoite	
Puhelinnumero	
Yrityksen/laitoksen johtaja	
Isännöitsijä	
Päivystävä huoltomies	
Paloilmoittimen /sammutus- laitteiston hoitaja	
Turvallisuusvastaava	
Turvallisuusvastaavan sijainen	
Ensiapukoulutetut	
Alkusammutuskoulutetut	
Kuvaus toiminnasta, henkilömäärät, organisaatiokaavio tarvittaessa	
Väestönsuojan sijainti	
Väestönsuojan hoitaja	
Väestönsuojan hoitajan sijainen	

1.3.1 Turvallisuuden tarkastuslista

		<u>Kun-</u> <u>nossa</u>	<u>Ei</u>
Organisointi	Pelastussuunnitelma on laadittu ja päivitetty		
	Henkilökunnan koulutus on suunniteltu ja toteutettu		
Poistumiskäsky	Palohälytys ja poistumiskäsky kuuluvat kaikkialle kiinteistössä		
	Kuulutusohjeet ovat henkilökunnan tiedossa		
Turvamerkinnt	Kiinteistön osoitemerkinnt näkyvät selvästi		
	Poistumisreitien opasteet ovat kunnossa ja näkyvät selvästi		
	Turvavälineiden merkinnt näkyvät selvästi		
	Vaaralliset aineet on varastoitu oikein ja merkinnt näkyvät selvästi		
	Turvaohjeet ovat näkyvällä paikalla		
Ennaltaehkäisy	Kiinteistön seinustoilla tai käytävillä ei säilytetä ylimääräistä tavaraa		
	Palovaroittimet/paloilmoittimet ovat kunnossa ja testattu kuukausittain		
	Sähkölaitteet ovat kunnossa ja huollettu		
	Tulityö- ja tupakointiohjeita noudatetaan		
Rajoittaminen	Palo-ovet ovat itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia		
	Läpiviennit palo-osastojen välillä ovat tiiviit ja palo-ovet pidetään kiinni		
Pelastaminen	Ensiapuvälineet ovat kunnossa		
	Pelastustiet ja sammutusreitit ovat vapaat ja merkinnt näkyvät selvästi		
Sammuttaminen	Alkusammutusvälineet ovat kunnossa ja huollettu		
	Sammutus- ja savunpoistolaitteistot ovat kunnossa ja huollettu		

Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Poistuminen	Kulkureiteillä ei säilytetä ylimääräistä tavaraa		
	Uloskäytävillä ei säilytetä mitään		
	Uloskäytävien ovet aukeavat ilman avainta		
Kokoontuminen	Kokoontumispaikka on riittävän matkan päässä kiinteistöstä		
	Kulkureitti kokoontumispaikalle on erillään pelastustiestä		

1.3.2 Laitoksen tai yrityksen turvallisuushenkilöstö

Turvallisuusvastaava:

Varahenkilö:

Suojelualue:

(kerros, työpaikka, tuotantopiste)

Vastuuhenkilö:

Ryhmän jäsenet:

Suojelualue:

(kerros, työpaikka, tuotantopiste)

Vastuuhenkilö:

Ryhmän jäsenet:

Suojelualue:

(kerros, työpaikka, tuotantopiste)

Vastuuhenkilö:

Ryhmän jäsenet:

1.3.3 Turvallisuushenkilöstön tehtävät

TURVALLISUUSVASTAAVAN TEHTÄVÄT

- johtaa, kehittää ja ylläpitää yrityksen tai laitoksen turvallisuutta ja pelastustoimintaa,
- johtaa laitoksen tai yrityksen sammutus- ja pelastustoimintaa kunnes pelastusviranomainen ottaa johtovastuun,
- vastaa turvallisuuden toteuttamisesta vähintään säädösten mukaisesti,
- vastaa pelastussuunnitelman laadinnasta ja ajan tasalla pitämisestä,
- huolehtii, että henkilökunta saa turvallisuuskoulutusta,
- tekee tarvittavat ilmoitukset viranomaisille ja osallistuu viranomaisten tekemiin tarkastuksiin,
- tiedottaa turvallisuudesta ylimmälle johdolle ja henkilökunnalle.
-

SUOJELUALUEEN VASTUUHENKILÖN TEHTÄVÄT

- vastaa, että vastuualueensa on turvallisuusmääräysten mukaisessa kunnossa,
- huolehtii siitä, että havaitut viat ja puutteet korjataan ja että työpaikalla on ajan tasalla olevat turvallisuusohjeet,
- varmistaa hätä- tai uhkatilanteessa, että kaikki alueella olevat saavat tietoonsa toimintaohjeet,
- johtaa oman alueensa sammutus- ja pelastustoimintaa kunnes pelastusviranomainen ottaa johtovastuun,
- tarkistaa hätätilanteessa ovien ja ikkunoiden sulkemisen sekä koneiden ja laitteiden pysäyttämisen,
- ilmoittaa hätätilanteessa alueen tilanteen turvallisuusvastaaville ja pelastusviranomaisille.
-

MUU HENKILÖSTÖ

- noudattaa toimipaikan turvallisuusmääräyksiä ja ohjeita,
- tuntee pelastussuunnitelman ja sen toimintaohjeet,
- toimii onnettomuustilanteessa annettujen ohjeiden mukaisesti,
- ilmoittaa turvallisuudessa havaitsemistaan puutteista ja vioista suojelualueen vastuuhenkilölle.
-

1.4 LIITTYMINEN PELASTUSTOIMEEN

Hätäkeskus huolehtii kaikista numeroon 112 tulevista hätäilmoituksista kun tarvitset kiireellistä apua.

Soita hätänumeroon aina ilman suuntanumeroa, myös matkapuhelimella.

Hätänumero 112 on yleiseurooppalainen eli se on voimassa kaikissa EU-maissa.

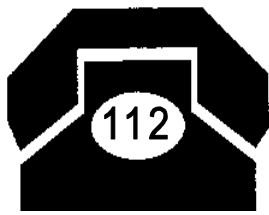
Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen toimipaikkojen yhteystiedot

www.ekpelastuslaitos.fi

2. TOIMINTA ERI TILANTEISSA

2.1 HÄTÄILMOITUKSEN TEKO

HÄTÄILMOITUS

HÄTÄNUMERO
(varmista tarvitaanko 0 eteen)

112

Kerro selvästi ja rauhallisesti

1. Mitä on tapahtunut
2. Missä on tapahtunut
3. Onko ihmisiä vaarassa
4. Vastaa kysymyksiin rauhallisesti
5. Älä sulje puhelinta ilman lupaa

2.2 TOIMINTAOHJE TAPATURMAN TAI SAIRASKOHTAUKSEN SATTUESSA

Tee nopeasti tilannearvio:

- selvitä mitä on tapahtunut
- onko potilas hereillä
- hengittääkö, toimiiko sydän

- käynnistä potilaan ensiapu
- pyydä apua ensiaputaitoisilta
- pienet vammat voit hoitaa itse paikan päällä
- käytä ensiapukaapin välineistöä ja tarvikkeita

Suuremmissa vammoissa tai vakavissa sairastapauksissa tee hätäilmoitus hätänumeroon 112.

Hätäilmoitusta tehdessä kerro:

- mitä on tapahtunut (mahdollisimman tarkkaan)
- missä on tapahtunut ; osoite ja kerros
- kuka olet
- miten opastus tapahtuu

- älä sulje puhelinta, ennen kuin saat siihen luvan
- järjestä selkeä opastus paikalle
- älä jätä potilasta yksin
- kerro ammattiauttajille mitä on tapahtunut ja mitä on tehty
-

2.3 TULIPALO (YLEISOHJE)

TULIPALON SATTUESSA

VAROITA	vaarassa olevia
PELASTA	loukkaantuneet ja vaarassa olevat
ILMOITA	palosta HÄTÄnumeroon 112
SAMMUTA	palo lähimmällä alkusammutuskalustolla
RAJOITA	paloa sulkemalla ovet ja ikkunat
OPASTA	palokunta paikalle

**TULIPALON SATTUESSA TOIMI RIPEÄSTI JA HARKITEN.
ÄLÄ TARPEETTOMASTI VAARANNA ITSEÄSI JA MUITA.**

**POISTU RAKENNUKSESTA SOVITULLE TURVALLISELLE
KOKOONTUMISPAIKALLE. ÄLÄ POISTU KOKOONTUMIS-
PAIKALTA ENNEN KUIN SAAT LUVAN.**

2.3.1 Toimintaohje paloilmottimen hälyttäessä

Paloilmottimen vastuuhenkilö

1. Mene paloilmoitinkeskukselle ja selvitä hälyttänyt ilmaisin tai alue paikantamiskaaviosta.
Älä kytke kelloja pois ennen palokunnan tuloa.
2. Mene tarkastamaan hälyttänyt alue ja ilmoita muulle henkilökunnalle mistä hälytys tulee.
3. Ilmoita hätäkeskukseen tilannetiedot puh.112.
4. Aloita tarvittaessa evakuointi.

Ota mukaasi sammutin. Mikäli havaitset savua tai liekkejä toimi tulipalotoimintaohjeen mukaisesti.

Opasta palokunta kohteeseen.

Palokunta tarvitsee pelastustyössä seuraavia tietoja:

- Onko ihmisiä sisällä?
- Missä kiinteistön kerroksessa tulipalo on?
- Miten on toimittu ennen palokunnan tuloa?
- Onko erikoisriskejä, kuten kaasupulloja tai vaarallisia aineita?

Henkilökunta

Tarkasta osaston tilat.

Ilmoita hälytyksestä muille rakennuksessa oleville ja pyydä heitä odottamaan lisäohjeita tai aloita tarvittaessa evakuointi.

1. Hälyttäneessä ilmaisimessa palaa pieni LED-valo.
2. Jos havaitset savua tai liekkejä toimi tulipalotoimintaohjeen mukaisesti.

2.3.2 Toimenpiteet tulipalon sattuessa

- pelasta vaarassa olevat
- varmista automaattinen paloilmoitus soittamalla hätänumeroon 112 ja anna tilannetiedot
- rajoita palo sulkemalla palokohteeseen johtavat ovet ja sulje ikkunat
- sammuta jos voit tehdä sen turvallisesti
  - käytä alkusammutukseen lähintä
    - pikapalopostia
    - sammutuspeittoa
    - käsिसammutintaSähkö- ja rasvapalojen sammuttamiseen ei käytetä vettä.
- tiedota kiinteistön sisällä
- opasta palokunta kohteeseen ja kerro
  - Onko ihmisiä vaarassa?
  - Missä tulipalo on?
  - Mitä on tehty ennen palokunnan tuloa?
  - Onko erikoisriskejä, kuten kaasupulloja tai vaarallisia aineita?
- ohjaa tarvittaessa ihmiset kokoontumispaikkaan
- varmista ettei paloalueelle ole jäänyt ihmisiä
- varmista että ovet ja ikkunat ovat suljetut
- varmistu että ilmastointi ja hissit on pysäytetty
- sulje kaasupullot
- opasta ja ohjaa ihmisiä poistumaan tarvittaessa
- varaudu informoimaan asiakkaita ja henkilökuntaa
- toimi rauhallisesti
-

Älä käytä hissiä tulipalotilanteessa.

Palokunnan saapuminen kohteeseen kestää:

2.4 EVAKUOINTI

Kiinteistö voidaan joutua evakuoimaan esim.

1. Tulipalon tai
2. Pommiuhkan takia

Evakuointikäskyn antaa turvallisuusvastaava, hänen sijaisensa, pelastus- tai poliisiviranomainen.

2.4.1 Evakuointi tulipalotilanteessa

Toimi rauhallisesti ja harkiten.

Varmista, että uloskäytävät ovat avoimet ja vapaat

Ohjaa ihmiset pois vaara-alueelta ennalta sovitulle kokoontumispaikalle käyttäen ensisijaisesti samoja ulosmenoreittejä kuin normaalisti ulos mentäessä.

Varatiet:

Poistu itse viimeisenä. Tarkista, että palo-ovet sekä muut ovet ja ikkunat ovat kiinni. Varmista, ettei ketään jää sisälle.

Evakuointikäskyn saatuasi älä viivyttelä esim. hakemalla henkilökohtaisia tavaroitasi.

Älä käytä hissiä poistuessasi.

KOKOONTUMINEN

Ilmoittaudu kokoontumispaikalla ja ilmoita suorittamasi toimenpiteet.

Älä poistu kokoontumispaikalta ennen kuin saat luvan.

Kokoontumispaikalla varmistetaan, että kaikki ovat päässeet pois rakennuksesta ja selvitetään puuttuvien olinpaikka.

- kokoontumispaikat evakuointitilanteessa ovat:
- tilapäinen sijoituspaikka tilanteen kehittyessä vaikeaksi:

2.4.2 Toiminta/evakuointi väkivaltatilanteessa

Suojautuminen

- Henkilökunnan ohjeistuksen mukaan
- Vältä avoimia paikkoja ja käytävien
- Hakeudu lukittavaan tilaan

Poistuminen

- Noudata henkilökunnan ohjeita
- Käytä ennalta sovittuja ja koulutettuja reittejä
- Huomio poistumisen jälkeinen suojautuminen

2.5 HÄLYTYSTOIMINTA

SISÄINEN HÄLYTYSTOIMINTA

Tapauksittain harkittava miten hälytys suoritetaan.

Selvitettävä ns. hiljaisen hälytysjärjestelmän käyttömahdollisuus.

Selvitys rakennuksessa olevien työntekijöiden ja asiakkaiden varoittamisesta vaaratilanteessa.

Millä tavalla tieto vaarasta saadaan nopeasti kaikille vaarassa oleville:

Kenelle tai mihin ilmoitus tehdään:

Miten toiminnasta päättävä henkilö saa tiedon:

Kuka hälyttää:

Miten hälytetään:

Hälytysjärjestelmän kuuluvuus:

2.5.1 Kuulutusohje tulipalotilanteessa

Automaattinen palohälytys

Huomio, huomio, tiedotus asiakkaille/asukkaille ja henkilökunnalle.
Kiinteistössämme automaattinen paloilmoitin hälyttää.
Pyydämme kaikkia rauhallisesti pysymään paikoillaan ja odottamaan lisäohjeita.
Tilannetta selvitetään.

Tiedot tulipalosta

Huomio, huomio, tärkeä tiedotus asiakkaille/asukkaille ja henkilökunnalle.
Kiinteistössämme on tulipalon alku.
Pitäkää huoneiden ja muiden tilojen ovet ja ikkunat suljettuina.
Sammutustyöhön on ryhdytty.
Pyydämme kaikkia rauhallisesti pysymään paikoillaan ja odottamaan lisäohjeita.

Evakuointikäsky

Huomio, huomio, tärkeä tiedotus asiakkaille/asukkaille ja henkilökunnalle.
Tulipalon takia kiinteistö varmuuden vuoksi tyhjennetään.
Pyydämme teitä välittömästi rauhallisesti poistumaan ulos.
Poistuessanne käyttäkää lähintä "uloskäytäväksi" merkittyä porraskäytävää.

Henkilökunta opastaa teitä poistumisessa.
Noudattakaa heidän ja palomiesten antamia ohjeita.

Kokoontumispaikka:

Vaara ohi

1. Huomio, huomio, ilmoitus kaikille
Kiinteistössämme ollut palohälytys oli aiheeton.
2. Huomio, huomio, ilmoitus kaikille
Tulipalo on sammutettu.
Tilanne on päättynyt.

Automaattisen paloilmoittimen kokeilu

Huomio, huomio kiinteistössämme kokeillaan automaattista paloilmoitinta. Kokeilemme palokellojen sekä kuulutusjärjestelmän toimivuutta. Kokeilu ei aiheuta asiakkaille/asukkaille eikä henkilökunnalle toimenpiteitä.

2.6 RIKOLLISET TILANTEET

2.6.1 Pommiuhka

Toimintaohje pommiuhkaustilanteessa

Jos vastaat pommiuhkaussoittoon:

- Yritä saada soittaja toistamaan uhkaus ikään kuin et olisi käsittänyt puhetta.
- Kiinnitä muiden huomio sovitulla tavalla.
- Kerro, että syyttömät voivat loukkaantua, jos räjähdys tapahtuu.
- Pyri selvittämään, kuinka rikos tapahtuu, millaista räjähdysainetta,
- millaisia vahinkoja, teon motiivit, onko uhkaus otettava vakavasti, kysy:
  1. Milloin pommi räjähtää?
  2. Miltä se näyttää?
  3. Millainen pommi se on?
  4. Missä se on?
  5. Mikä aiheuttaa sen räjähtämisen?
  6. Asensitteko pommin itse?
  7. Miksi, milloin?
  8. Mikä on nimenne ja osoitteenne?
- Paina mieleen
  - äänen tyyli ja murre
  - taustääänet
  - uhkaajan kielenkäyttö
- Pyydä soittajaa odottamaan, kun yhdistät puhelun vaihteeseen.
- Ole rauhallinen.
- Ole ystävällinen.
- Sulje taustamusiikki
- Yritä jatkaa keskustelua soittajan kanssa.
- **Jätä linja auki soittajan jäljittämiseksi.**
- Täytä pommiuhkauslomake.

Hälytä

- Ilmoita hätäkeskukseen puh.**112** ja kerro:
  - kohde ja osoite
  - mihin opastus on järjestetty
  - nimesi ja puhelinumero, josta soitat
  - älä sulje puhelinta ilman lupaa
  - noudata ohjeita

Ilmoita kiinteistön turvallisuusvastaavalle.

ÄLÄ KOSKE OUTOIHIN ESINEISIIN. JÄTÄ TIEDOTTAMINEN POLIISIN JA YRITYKSEN TAI LAITOKSEN JOHDON (TIEDOTTAJAN) TEHTÄVÄKSI

2.6.2 Väkivaltaisen henkilön kohtaaminen

Toimintaohje uhkaavan henkilön kohtaamistilanteessa

- Jätä uhkaavalle tilaa ja säilytä hänen reviirinsä.
- Puhu selkeästi, lyhyesti ja myötäile.
- Pidä kädet näkyvissä.
- Pysy rauhallisena.
- Vältä tuijottamista.
- Älä vähättele uhkaajaa tai tilannetta.
- Ole mieluummin joustava kuin jyrkkä.
- Älä käännä selkäsi.
- Vältä äkkinäisiä liikkeitä.
- Älä oikaise huumaantuneen tai muuten sekaisen henkilön harhoja.
- Voita aikaa niin, että muita tulisi paikalle.
- Pyri ilmoittamaan / hälyttämään niin, että uhkaaja ei huomaa.

2.6.3 Toimintaohje varkaus- tai ryöstötapauksessa

Ennalta ehkäisevät toimet:

- Varkautta ja ryöstöä edeltää usein tiedustelu.
- Tarkkaile oudosti käyttäytyviä asiattomia henkilöitä, seuraa tällaisten henkilöiden toimia ja paina tuntomerkit mieleesi, ilmoita havainnoistasi.
- Älä luota haalareiden yrityslogoon.
- Pidä arvokkaat laitteet ja rahat poissa näkyviltä ja käsilaukut/lompakot lukitussa kaapissa.
- Merkitse omaisuus

Jos ryöstö tai varkaus tapahtuu:

- Pysy rauhallisena, älä vastusta ryöstäjää.
- Hidasta toimintaa niin, että muutkin voivat tarkkailla ryöstäjän toimintaa.
- Älä ärsytä ryöstäjää, älä leiki sankaria, voit vaarantaa oman tai muiden turvallisuuden.
- Uhattuna älä hälytä.

Tuntomerkit:

- Paina tuntomerkit mieleesi.
- Paina mieleen ryöstäjän ääni ja erikoistuntomerkit.
- Ryöstäjän poistuessa tarkkaile pakenemista.
- Kiinnitä huomiota pakotapaan ja mahdollisiin apureihin.
-

Ilmoittaminen:

- Tee hätäilmoitus vasta, kun se voi tapahtua vaaratta.
- Ilmoita puhelimella turvallisuudesta vastaavalle ja poliisille puh. **112**
  - paikka
  - aseellinen/aseeton ryöstö
  - tekijöiden määrä
  - tuntomerkit/erikoistuntomerkit
  - pakotapa, suunta, auton väri, -merkki, rekisterinumero
  - älä sulje puhelinta ilman lupaa

Jälkitoimet:

- Lukitse ovet.
- Huolehdi mahdollisista loukkaantuneista.
- Varmista mahdolliset todistajat.
- Suojaa jäljet ja esineet.
- Täytä tuntomerkkilomake itsenäisesti ja anna sellainen todistajille laita tuntomerkit paperille.

2.7 TOIMINTA VESIVAHINKOTILANTEESSA

Selvitä etukäteen veden pääsulun sijainti

1. Katkaise vuotokohteesta ja sen läheisyydestä sähkö.
2. Tyrehdytä vuoto esimerkiksi sulkemalla veden pääsulku, joka sijaitsee:

Minimoi vesivahingot.

3. Ilmoita asiasta
  - huoltomiehelle: puh.
  - vesilaitoksen vikailmoitukset: puh.
  - jälkivahinkojen torjunta: ota yhteys yrityksen vakuutusyhtiöön

4. Tarvittaessa ota yhteys hätänumeroon 112.

Mikäli vesivaara uhkaa rakennuksen ulkopuolelta:

- Selvitä vesivaaran aiheuttaja.
- Jos kyseessä on vuoto, pyri tyrehdyttämään se.
- Pyri estämään veden pääsy rakennukseen
  - muovipeitteitä käyttämällä
  - johtamalla vesi pois päin
- Hälytä tarvittaessa lisäapua.

2.8 TOIMINTA SÄHKÖKATKON SATTUESSA

- Varaa sähkökatkoksien varalle taskulamppuja.
- Varmista, ettei hisseihin ole jäänyt ihmisiä.
- Tarkista sähkökatkoksen syy ja mahdollisuus palata normaaliin sähkön saantiin.
- Tiedota tilanteesta kiinteistössä oleville.

Vältä kynttilöiden käyttöä!

Sähköpääkeskus sijaitsee:

Sähkölaitoksen vikailmoitukset:

2.9 YLEINEN VAARAMERKKI

VAARA: KAASU MYRKKY SÄTEILY

Yleinen vaaramerkki on yhtäjaksoinen, yhden minuutin kestävä, nouseva ja laskeva äänimerkki, jota tarvittaessa toistetaan useaan kertaan.

1. Mene sisälle. Pysy sisällä.
2. Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmanvaihto
3. Avaa radio ja odota rauhallisesti ohjeita.
4. Toimi annettujen ohjeiden mukaan.
5. Vältä puhelimen käyttöä etteivät linjat tukkeudu.
6. Älä poistu alueelta ilmanviranomaisen kehotusta, ettet joutuisi vaaraan matkalla.

Yleiseen vaaramerkkiin liittyy aina vaaratiedote. Se luetaan kaikilla radio-kanavilla ja näytetään YLE:n, MTV3:n ja Nelosen teksti-TV:n sivuilla 112 sekä televisioruudun yläreunassa juoksevana tekstinä.

Vaara ohi -merkki on yhtämittainen tasainen äänimerkki, jonka kesto on yksi minuutti.

Kokeilumerkki on 7 sekunnin pituinen tasainen ääni. Kokeilumerkki kuullaan Etelä-Karjalassa jokaisen kuukauden ensimmäinen arkimaanantai klo 12.00.

Toimintaohjeet löytyvät myös YLE Teksti-TV:n sivuilta 868 ja puhelinluettelon alkulehdiltä ” Ohjeet vaaratilanteissa”. Lisätietoa saat myös Säteilyturvakeskuksen internet-sivuilta www.stuk.fi ja pelastustoimen sivuilta www.pelastustoimi.fi

Sisätiloihin suojautuminen on aina ensimmäinen suojautumiskeino.

2.9.1 Toimenpiteet kaasuvaara tilanteessa

Suojaudu ulkopuolelta uhkaavalta kaasuvaaralta sisätiloihin.

Pysyttele sisätiloissa. Voit hidastaa ilmanvaihtoa sulkemalla myös väliovet ja oleskelemalla tuulen alapuolisissa tiloissa.

Älä mene kellarikerrokseen tai normaaliajan käytössä olevaan väestönsuojaan.

Vuotaessaan kaasut ovat tavallisesti värittömiä, mutta yleensä teollisuuskaasut on tunnistettavissa pistävästä hajustaan. Kaasut ärsyttävät silmiä, nenää ja nielua sekä aiheuttavat tukehtumisvaaraa. Kaasua saaneen ensiapu on raitis ilma, lämpö ja lepo. Hengitysvaikeuksia lieventää puoli-istuva asento.

Toimi näin kaasuvaaratilanteessa

Sisällä

- Pysäytä koneellinen ilmanvaihto.
- Sulje ovet, ikkunat ja venttiilit.
- Kuuntele ohjeita radiosta.
- Vältä puhelimen käyttöä.
- Hengitä kostean vaateen läpi, jos kaasun haju tuntuu.
- Pyri rakennuksen yläkerrokseen, älä mene kellariin.

Ulkona

- Tarkasta tuulen suunta, poistu sivutuuleen, pyri nopeasti sisälle.
- Jos et pääse sisälle, pyri korkeampaan maastokohtaan, vältä alavia paikkoja
- Vältä hengästymistä liikkumalla rauhallisesti, suoja hengitystä esim. kostealla kankaalla.

Myrkytystietokeskus: puhelin (09) 471 977

2.9.2 Toimenpiteet säteilyvaara tilanteessa

Säteilyvaarasta ilmoitetaan yleisellä vaaramerkillä sekä lisäohjeita annetaan radion ja TV:n välityksellä. Varaudutaan kahden vuorokauden suojautumiseen.

1. **Suojaudu sisätiloihin.**
2. **Pysäytä ilmastointi.**
3. **Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihtoaukot sekä tiivistä ne.**
Rakennuksesta on pyrittävä tekemään mahdollisimman tiivis, ettei radioaktiivisia hiukkasia tai kaasuja tunkeutuisi sisälle. Tiivistämisessä tulee huomioida myös postiluukun, ilmastointi- ja savuhormien sekä kaikkien muiden rakojen ja aukkojen tukkiminen. Tiivistämiseen voi käyttää muovipusseja tai -kalvoa, teippiä ja tiivistemassoja.
4. **Kuuntele sekä noudata radiosta viranomaisten antamia tietoja ja ohjeita.**
5. **Vältä puhelimen käyttöä pelastusviranomaisten teleyhteyksien varmistamiseksi.**
6. **Nauti joditabletit ainoastaan viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.**
7. **Jos on pakko mennä ulos, käytä hengityssuojainta ja tiivistä pukua.**

SÄTEILYVALVONNAN TOIMENPIDETASOT

Normaali luonnon taustasäteily 0,04 - 0,30 μ Sv/h

Toimenpidetaso	Viranomaisten toimenpiteet	Väestön toimenpiteet
Annosnopeus > 0,4 mikro Sv/h	Viranomaisten tehostettu valvonta alkaa	• ei toimenpiteitä
Annosnopeus > 100 mikro Sv/h	Säteilyvaroitusta annetaan väestölle ulkohälyttimillä (yleinen vaaramerkki)	• suojautuminen sisätiloihin • toimitaan yleisen vaaramerkin ohjeen mukaisesti • varaa ruokaa ja juotavaa ja suojaa ne tiiviisiin astioihin • väestönsuojien ja tilapäissuojien kunnostaminen • varautuminen säteilyhälytykseen
Annosnopeus > 1000 mikroSv/h	Säteilyhälytys annetaan väestölle ulkohälyttimillä (yleinen vaaramerkki)	• suojautuminen väestönsuojiiin • tilapäiset suojat käyttöön

3. VÄESTÖNSUOJELU

3.1 RAKENTEELLINEN SUOJELU

Kiinteistössä väestönsuoja, jossa suojapaikkoja:

Suojapaikkojen tarve:

Suojan sijainti:

Suojan kunnostamisesta vastaavat:

Älä suojaudu väestönsuojaan (tilapäissuojaan) ennen kuin viranomaiset kehottavat siihen. Vältä ulkona liikkumista.

Väestönsuoja sekä väestönsuojeluvälineet ja -laitteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että väestönsuoja voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa.

Tarvittaessa suojatilat otetaan käyttöön suojatilojen kunnostussuunnitelman mukaisesti.

3.2 TURVALLISUUSMATERIAALI

Turvallisuusmateriaali on tarkoitettu käytettäväksi sekä normaali- että poikkeusolojen hätätilanteissa. Jokaiseen yritykseen ja laitokseen tarvitaan vähintään alkusammutus-kalusto ja ensiapuvälineistö. Lisäksi tarvitaan pelastus- ja raivauskalustoa sekä henkilösuojaimia.

TURVALLISUUSHENKILÖSTÖN MATERIAALI	Määrä alkavaa 100 henkilöä kohden	Taloon tarvittava määrä	Talossa oleva materiaali	Puute
Suojanaamari + suodatin	2			
Suojakypärä	2			
Suojalasit	2			
Ensiapulaukku	1			
Suojasidepakkaus	1			
Ensiside	2			
Joditabletit	2 / henkilö			
Huopa tai lämpöpeite	1			
Talon turvaoppaita	2			

VÄESTÖNSUOJAN MATERIAALI	Määrä/suoja	Taloon tarvittava määrä	Talossa oleva materiaali	Puute
Paarit +kantohihnat	1			
Vedensäilytysaine	vesisäiliön tilavuuden mukaan			
Rautakanki	1			
Suojan merkitsemiskilpisarja	1			
Käsivalaisin	2			
Sankoruisku	1			
Säteilymittari (yli sadan asukkaan kiinteistöihin)	1			

Suojan työkalut: (laatikko)

pajavasara	voimaleikkurit	sorkkarauta	jakoavain	vasara
katkaisutaltta	veistokirves	käsisaha	ruuvitaltta	nauloja
piikkitaltta	kenttälapio	rautasaha +	ristipääruuvitaltta	puukko
		varaterät		pelastusköysi

3.3 VÄESTÖNSUOJAN KÄYTTÖKUNTOON SAATTAMINEN

- Poistetaan suojasta väestönsuojan käytölle **tarpeeton** tavara, rakenteet ja laitteet.
- Raivataan suojaan tulotiet kulkua haittaavista esteistä ja tarkastetaan viitoitus.
- Poistetaan ovista normaaliolojen rakenteet.
- Tarkastetaan ovien ja aukkojen tiivisteet sekä venttiilien kunto.
- Suljetaan kaikki ovet ja aukot, myös lattiassa olevat.
- Suljetaan normaalin ilmanvaihdon aukot niiden sulkulaitteilla.
- Lattia- ja kokoojakaivot puhdistetaan ja niiden toiminta kokeillaan.
- Kiinnitetään suojahäkkiin varastoitu sulkutelta suojaoven sisäpuolella olevaan kiinnityskehukseen valmiusasentoon pakkauksessa olevien ohjeiden mukaan, mikäli suojassa ei ole sulkuhuonetta.
- Jos ilmanottoputki on irrotettu ja varastoitu suojaan, kiinnitetään se ulos paikoilleen poistamalla ensin umpinainen suojalevy läpiviennin päältä.
- Varmistetaan, että varauloskäytävän kautta poistuminen on mahdollista ja tarkastetaan, että ulostulopäässä ei ole esteitä, esim. piharakenteita.
- Puhdistetaan ilmanakanavat ja suodattimet pölystä ja roskista.
- Tarkastetaan, että ylipainemittarissa on nestettä ja putken pää on auki.
- Tarkastetaan puhaltimien kunto.
- Suoritetaan painekoe. Tavoitteena on tarkastaa, että suojaan saadaan tarvittava ylipaine eikä suoja "vuoda" liikaa.
- Tarkastetaan, että antenni- ja puhelinkytkennät ovat kunnossa.
- Tarkastetaan valaisimien huomioiden myös varavalaistus, katkaisimien ja seinäkoskettimien toiminta.
- Tarkistetaan varavesisäiliöiden puhtaus sekä täytetään ne vedellä.

Etelä-Karjalan pelastuslaitos

- Huolehditaan kuivakäymäläkomerot ja -kalusteet käyttökuntoon
- Kalustetaan suoja ja varustetaan se asiaankuuluvalla turvallisuusmateriaalilla.
- Jokaiseen suojaan on määrättävä **suojanhoitaja** ja hänelle varahenkilö. Heidän on **tunnettava suojassa olevat laitteet** sekä miten niitä käytetään. Lisäksi suojanhoitaja vastaa järjestyksen ja siisteyden säilymisestä suojassa. Ohjeita ja tiedotuksia suojautumisen aikana saadaan lähinnä radion kautta.

3.4 TOIMINTAOHJEET SUOJAN HOITAJALLE

Huolehtii

- että, suojan ovien, varustelaatikoiden ja ilmanvaihtolaitteiston suojahäkkien avaimet ovat tallessa ja helposti saatavilla.

Pitää jatkuvasti

- huolta suojan laitteista. Käyttää ilmastointilaitteita normaalioloissa kerran vuodessa ja tarkastaa sekä huoltaa kaikki suojan laitteet ja varusteet.

Huolehtii

- että, suojan tarvikkeet ja materiaali on hankittu sekä kunnossa. Tekee asiasta huomautuksen esimiehelleen, mikäli niitä ei ole hankittu.

Osa käyttää

- suojan laitteita ja laittaa suojan käyttökuntoon. Tuntee ilmanvaihtolaitteiden erilaiset käyttötavat ja osaa suojatiiveyden tarkastamisen.

Ennen suojautumista suojan hoitaja huolehtii, että

- suoja tyhjenetään **tarpeettomista** tavaroista.
- suojan kaikki laitteet ja varusteet ovat paikalla ja käyttövalmiit.
- suoja puhdistetaan ja tuuletetaan.
- puhelin- ja radioyhteydet ovat kunnossa.

Suojautumisen aikana

- valitsee riittävästi apulaisia (kaksi/ovi, yksi/suojat).

Valvoo, että

- suojaan siirrytään vasta kehotettaessa ja että suoja on tuuletettu ja varustettu.

Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Huolehtii, että

- suojan ilmanvaihtolaitteet ovat välittömästi käyttökunnossa.

Määrää

- ilmanvaihtolaitteiden käytöstä saamiensa ohjeiden mukaan.

Valvoo, ettei

- suojan ovia pidetä vaaran aikana auki eikä kukaan poistu suojasta luvatta eikä ilman asianomaista suojarustusta.

Huolehtii, että

- ulkona radioaktiivista pölyä päälleen saaneet henkilöt puhdistetaan suojan ulkopuolella ennen kuin he tulevat sisälle suojaan.

Huolehtii, etteivät

- suojassa olevat ole välittömästi kosketuksissa ulkoseiniin välttääkseen ns. tärinävaikutuksen.

Järjestää

- loukkaantuneille ja sairaille ensiapua sekä ryhtyy toimenpiteisiin heidän kuljettamiseksi lääkärin hoitoon.

Valvoo

- järjestystä suojassa.

Pitää

- esimiehensä (turvallisuusvastaavan) tietoisena tilanteesta suojassa.

Suojautumisen jälkeen

- tarkastaa suojan varustuksen ja tekee tarpeellisen täydennyksen sekä valvoo, että suoja tuuletetaan ja puhdistetaan niin, että se on heti uudelleen käyttökunnossa.

3.5 VÄESTÖNSUOJELUN YLEISJÄRJESTELYT VALMIUSLAISSA MÄÄRITETYISSÄ POIKKEUSOLOISSA

Väestönsuojelutilanteessa (poikkeusolot, Valmiuslaki 2011) Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen alue jaetaan kolmeen palvelualueeseen (ent. suojelupiirit): Länsi-Saimaan-, Lappeenrannan ja Imatran palvelualueeseen. Palvelualueet jakaantuvat edelleen pienempiin alueisiin, suojelulohkoihin.

Aluejakojärjestelyllä ja organisoinnilla luodaan edellytykset omatoimisille pelastus-, sammutus- ja ensiaputoimenpiteille, rajoitetaan ja lievennetään yksityisten ja eri yhteisöjen omaisuuteen kohdistuvaa tuhoa, huolehditaan evakuoinnin edellyttämistä toimenpiteistä, luodaan aukoton valvontajärjestelmä pelastustoimen alueelle ja varmistetaan hälytyksen perille meno työpaikoilla ja asunnoissa sekä huolehditaan tiedottamisella siitä, että väestö noudattaa väestönsuojelusta annettuja määräyksiä.

Alueen lohkojako sekä tiedot lohkojen johtopaikoista ilmoitetaan tilanteen vaatiessa (Julkisuuslaki 24 §, 1999).

Poikkeusoloissa (Valmiuslaki 1999), laajoissa evakuoinneissa Etelä-Karjalan alueelle perustetaan evakuointisuunnitelman mukaiset kokoontumis- ja järjestelykeskukset. Kokoontumis- ja järjestelykeskusten kautta siirtyvät omatoimisesti omilla autoillaan siirtyvät sekä kuljetusta tarvitseva väestö turvalliselle alueelle

Tiedot kokoontumis- ja järjestelykeskuksista annetaan tilanteen vaatiessa (Julkisuuslaki 24 §, 1999).

Liite Laajamittaisen evakuoinnin järjestelyt yrityksessä/laitoksessa

Virastojen, laitosten, teollisuus- ja liikeyritysten evakuoinnin toteuttamisesta vastaa kunkin laitoksen ja yritysten johto. Johdolla on toteuttamisessa apuna oma turvallisuusorganisaationsa.

Laajamittaisessa evakuoinnissa siirrettävät asiakkaat:

Laajamittaisessa evakuoinnissa tarvittava:

- henkilöstö:

- kuljetuskalusto:

- muu välineistö:

Laajamittaisen evakuoinnin toteuttaminen:

SUOJELUALUE/TYÖPISTE

Vastaava:

Olen tutustunut tähän kansioon

Nimi	Päivämäärä